

Bibelen på en skoletime

Ungdomstrinnet

Målgruppe:

Ungdomstrinnet

Tilknyttede kompetansemål:

KRLE, norsk, samfunnsfag

Læringsutbytte for elevene:

Undervisningsopplegget gir elevene kjennskap til Bibelen som en sentral bok og en kilde til flere kulturbærende fortellinger. De foreslåtte aktivitetene gir rom for filosofisk samtale og etisk refleksjon. Undervisningsopplegget egner seg også inn i tverrfaglige tema, som demokrati og medborgerskap.

Undervisningsforløp steg for steg

Hvis man er interessert i å lage mat, kan man søke på internett og finne boktitler som «The Cook's Bible», «The Wok Bible», «The Slow Cooking Bible» og «The Kitchen Bible». Hvis man liker å trene, kan man kjøpe seg bøker med navnene «The Gym Bible», «The Stretching Bible» og «The Pilates Bible».

Snakk om:

- Hva slags funksjon har den originale Bibelen som gjør at folk leser treningsbibler og kommer med utsagn som «denne boka er min bibel»?
- Hva forteller dette om stillingen til den originale Bibelen i samfunnet vårt, tror dere?
- Forteller dette noe om hvordan folk bruker Bibelen?

Se film 1

<https://vimeo.com/1111582002>

Bibelen inneholder bøker med ulike sjangere. Her finner man historiske bøker, lover, poesi og visdomsbøker, dikt og brevlitteratur. Mange bøker beskriver hvordan samfunnet fungerte og hvordan mennesker levde på den tiden tekstene ble skrevet. Noen tekster er også profetiske tekster, det vil si at de forteller om noe som kommer til å skje i fremtiden.

Les bibelversene under. Hvilken teksttype vil dere si at hvert enkelt vers er, og hvorfor?

1. *Herren er min hyrde,
jeg mangler ikke noe.
Han lar meg ligge i grønne enger,
han leder meg til vann der jeg finner hvile.*

2. *Jeg hilser alle dere i Roma, dere Guds elskede som er kalt til å være hellige: Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far, og Herren Jesus Kristus!*
3. *David, Isais sønn, hadde vært konge over hele Israel. Hans regjeringstid var førti år. Sju år regjerte han i Hebron og trettitre år i Jerusalem. Han døde i høy alder, mett av dager og av rikdom og ære. Sønnen Salomo ble konge etter ham. (1.krøn 29,26-28)*
4. *Gå til mauren, du late, se hva den gjør, og bli vis! Den har ingen hærfører, verken oppsynsmann eller hersker. Likevel sørger den for mat om sommeren og samler inn føde om høsten. Hvor lenge vil du ligge, du late, når vil du våkne og stå opp? Bare sov litt til, en ørliten blund, legg hendene sammen og hvil en stund, så kommer fattigdommen over deg som en landeveisrøver og nøden som en væpnet mann.*
5. *Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte.*
6. *Du skal ikke slå i hjel.
Du skal ikke bryte ekteskapet.
Du skal ikke stjele.
Du skal ikke vitne falskt mot din neste.*

(Disse tekstene kan godt skrives ut, slik at elevene får se dem og lese dem mange ganger mens de diskuterer. Som lesestøtte kan lærer lese høyt en gang først.)

Se film 2

<https://vimeo.com/1111582077>

Historien om David og Goliat er en spennende historie fra Det gamle testamentet. Her kjemper den unge gutten David mot en veldig høy og stor kriger som heter Goliat. Denne fortellingen kan dere lese i 1. Samuelsbok 17: [Nettbibelen](#) eller på Tidslinjen: [Tidslinjen](#)

Spørsmål:

- Hva skjedde først, i midten og til slutt i fortellingen?
- Hvordan greide David å vinne over Goliat selv om han bare var en ung gutt?

Mange fortellinger i kulturen vår ligner på fortellingen om David og Goliat. Mange synes det er spennende å heie på den som vinner mot alle odds, eller «the underdog», som det heter på engelsk.

- Kan dere komme på noen historier eller ekte hendelser som ligner på fortellingen om David og Goliat?

(eksempler som kan brukes er Harry Potter mot Voldemort, Katniss Everdeen i The Hunger Games, Frodo fra Ringenes Herre, Askeladden mot trollet, Oliver Twist og Matilda, Karate Kid, Slumdog Millionaire, Billy Elliot, Malala, Rosa Parks, Greta Thunberg, Jeanne D'arc, Link (Zelda), Super Mario, Steve i Minecraft osv.)

- Hvorfor tror dere vi liker slike fortellinger så godt?

Hovedpersonen i Det nye testamentet, Jesus, ble født inn i en helt vanlig familie. Likevel fantes det tegn på at han var ganske uvanlig. Da han ble født, står det i Bibelen at engler kom på himmelen for å fortelle om det som hadde skjedd.

Bibelvers:

Lukas 2,8-20

⁸ Det var noen gjeterne der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. ⁹ Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. ¹⁰ Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: ¹¹ I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Den salvede, Herren. ¹² Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» ¹³ Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærske, som lovpriste Gud og sang:

*¹⁴ «Ære være Gud i det høyeste,
og fred på jorden
blant mennesker Gud har glede i!»*

¹⁵ Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.» ¹⁶ Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. ¹⁷ Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. ¹⁸ Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. ¹⁹ Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. ²⁰ Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

-
- Hva tror dere gjeterne på marken tenkte om denne lille babyen?
-

Se film 3

<https://vimeo.com/1111582053>

Lignelser:

Da Jesus ble voksen og begynte å reise rundt for å dele budskapet sitt, likte han å fortelle historier som illustrerte det han mente å si. Disse fortellingene kalles for *lignelser*. En kjent lignelse Jesus fortalte var om «sønnen som kom hjem». Den kan leses her: [Lukas 15 - Nettbibelen](#)

Spørsmål:

- Hva skjedde i starten, i midten og til slutt i denne fortellingen?
- I denne fortellingen kan vi lese at faren *tilgir* sønnen sin. Hva vil det si å tilgi noen?
- Synes du at faren handlet rettferdig ovenfor den sønnen som ikke hadde sløst bort pengene?
- Hva tror du Jesus mente med å fortelle denne lignelsen?

Den lille bibel:

En av de viktigste tankene innen kristen tro, er at Gud tilgir mennesker når de har gjort noe de ikke burde. Jesus ofret livet sitt for at mennesker kan bli tilgitt og leve sammen med Gud. I Johannesevangeliet er det ett vers som kalles *Den lille bibel*:

Johannes 3,16

For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå tapt, men ha evig liv.

Se film 4

<https://vimeo.com/1111582028>

Filosofisk samtale

Hva betyr det å være god?

- *Lag tre stillbilder som viser godhet. Endre så bildet til ondskap. Så deler figurene i bildet sine tanker. Diskuter hvordan man beholder godheten og ikke lar ondskapen ta over.*

Hva er et stillbilde:

Det er et øyeblikksbilde skapt med kroppene til elevene (Neelands s. 20-25). Tenkt på det som et fotografi. Bildet sier bare noe om akkurat det øyeblikket det viser. Elevene må stå helt i ro (i frysposisjon) etter at de har stilt seg på plass i bildet.

Metodene er hentet fra Neelands, J. (2000): **Drama i praksis. Teori, idéer og metoder. DRAMA**

Aktiviteter

Aktuelle kompetansemål

- utforske og presentere hvordan elementer fra kristendom og andre religioner og livssyn kommer til uttrykk i medier og populærkultur
- utforske og presentere sentrale trekk ved kristendom og andre religions- og livssynstradisjoner og deres utbredelse i dag
- utforske etiske ideer fra sentrale skikkelser i filosofihistorien og anvende ideene til å drøfte aktuelle etiske spørsmål

Aktivitet 1: Lag en nyhetssending

Jobb sammen i par eller små grupper og lag en nyhetssending der dere later som en fortelling fra Bibelen nettopp har skjedd. Dere kan gjerne gjennomføre et intervju med en av karakterene under sendingen. Husk å bruke gode kilder, og henviser til disse i produktet deres. Hvis dere lurer på hvilken fortelling dere skal velge, kan dere utforske en av disse:

- Fortellingen om sønnen som kom hjem (Lukas 15, 11-32)
- Fortellingen om David og Goliat (1.Samuelsbok 17,1-58).
- Fortellingen om Josef (- Dette er en lang fortelling over flere kapitler i slutten av 1.mosebok, så her kan det være bra å bruke historien fra Tidslinjen: [Josef og brødrene og Josef i Egypt](#))
- Fortellingen om den barmhjertige samaritan (Lukas 10,25-37)

Dere kan presentere nyheten deres med kun lyd (som en podkast), eller som en nyhetssending på tv (spille inn videoklipp). Hvis dere får tid, kan dere redigere produktet deres og legge på passende lyd og andre effekter.

Aktivitet 2: Finn rekkefølgen

På dette arket kan dere lese historien om sønnen som kom hjem. Men, rekkefølgen på handlingen er ikke riktig. Skriv ut arket, klipp opp delene og sitt i par. Les hver lapp og forsøk å sortere lappene slik at historien blir fortalt slik den er i Bibelen.

Samarbeid om å lage en bildefortelling der dere viser frem handlingen i fortellingen med 5-10 bilder. Dere kan ta bilder av dere selv, tegne eller finne bilder på nettet. Vis frem fortellingene deres til andre elever i klassen.

Aktivitet 3: Hvor raskt kan du slå opp i Bibelen?

Til denne aktiviteten trenger alle i klassen en Bibel, enten i bokform eller digital på [bibel.no](#).

Klassen deles i to lag. Læreren leser opp et bibelsted ved å si bok, kapittel og vers. Bruk listen eller finn egne bibelsteder. Den første eleven som reiser seg og leser bibelverset vinner runden, og laget får ett poeng.

Bakgrunnsinformasjon om Bibelen til lærere:

[Se disse tre filmene om Bibelen fra BibleProject](#)

Finn rekkefølgen

Sett delene i riktig rekkefølge. Du kan klippe ut og lime, eller nummerere dem.

Sønnen som kom hjem

Lukas 15,11-32

Da han ennå var langt borte, fikk faren se ham, og han fikk inderlig medfølelse med ham. Han løp sønnen i møte, kastet seg om halsen på ham og kysset ham. Sønnen sa: 'Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være sønnen din.' Men faren sa til slavene sine: 'Skynd dere! Finn fram de fineste klærne og ta dem på ham, gi ham ring på fingeren og sko på føttene. Og hent gjøkalven og slakt den, så vil vi spise og holde fest. For denne sønnen min var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen.' Og så begynte festen og gleden.

Da kom han til seg selv og sa: 'Hvor mange leiekarere hjemme hos min far har ikke mat i overflod, mens jeg går her og sulter i hjel! Jeg vil bryte opp og gå til min far og si: Far, jeg har syndet mot Himmelen og mot deg. Jeg fortjener ikke lenger å være sønnen din. Men la meg få være som en av leiekarene dine.' Dermed brøt han opp og dro hjem til faren.

Imens var den eldste sønnen ute på markene. Da han gikk hjemover og nærmet seg gården, hørte han spill og dans. Han ropte på en av slaveguttene og spurte hva som var på ferde. 'Din bror er kommet hjem', svarte han, 'og din far har slaktet gjøkalven fordi han har fått ham tilbake i god behold.' Da ble han sint og ville ikke gå inn. Faren kom ut og prøvde å overtale ham. Men han svarte faren: 'Her har jeg slavet for deg i alle år, og aldri har jeg gjort imot ditt bud; men meg har du ikke engang gitt et kje så jeg kunne holde fest med vennene mine. Men straks denne sønnen din kommer hjem, han som har sløst bort pengene dine sammen med horer, da slakter du gjøkalven for ham!' Faren sa til ham: 'Barnet mitt! Du er alltid hos meg, og alt mitt er ditt. Men nå må vi holde fest og være glade. For denne broren din var død og er blitt levende, han var kommet bort og er funnet igjen.'»

Jesus sa: «En mann hadde to sønner. Den yngste sa til faren: 'Far, gi meg den delen av formuen som faller på meg.' Han skiftet da sin eiendom mellom dem. Ikke mange dager etter solgte den yngste sønnen alt sitt og dro til et land langt borte. Der sløste han bort formuen sin i et vilt liv. Men da han hadde satt alt over styr, kom det en svær hungersnød over landet, og han begynte å lide nød. Da gikk han og søkte tilhold hos en av innbyggerne der i landet, og mannen sendte ham ut på markene sine for å passe grisene. Han ønsket bare å få mette seg med de belgfruktene som grisene åt, og ingen ga ham noe.

Hvor raskt kan du slå opp i Bibelen?

Matteus 20,16

Ordspråkene 4,23

Forkynneren 3,1

Hardtrenoing:

Ordspråkene 15,1

Matteus 6,21

Ordspråkene 16,18

Forkynneren 7,9

Matteus 5,37

Ordspråkene 27,17

Lukas 6,31

Ordspråkene 3,7

Forkynneren 1,2

Matteus 7,7

Ordspråkene 11,25

1.Mosebok 1,1

2.Mosebok 20,12

3.Mosebok 19,18

4.Mosebok 6,24

5.Mosebok 6,5

Josva 1,9

Dommerne 6,12

Rut 1,16

1.Samuel 3,10

2.Samuel 22,31

1.Kongebok 3,9

2.Kongebok 2,11

2.Krønikebok 16,34

2.Krønikebok 7,14

Nehemja 8,10

Ester 4,14

Job 1,21

Salme 19,2

Salme 121,1

Ordspråkene 1,7

Forkynneren 3,11

Høysangen 8,6

Jesaja 9,6

Jeremia 17,7

Klagesangene 3,22

Esekiel 36,26

Daniel 6,23

Hosea 6,6

Joel 2,28

Sakarias 9,9

Malaki 3,10

Matteus 5,14

Markus 10,45

Lukas 15,10

Johannes 1,14

1.Mosebok 12,2

2.Mosebok 3,14

Josva 1,8

Salme 34,8

Salme 119,11

Ordspråkene 16,3

Jesaja 55,8

Jeremia 1,5

Daniel 2,22

Matteus 4,4

Matteus 6,6

Markus 4,39

Markus 12,30

Lukas 1,37

Lukas 6,45

Johannes 3,30

Apostlenes gjerninger 4,12

Romerne 15,13

1.Korinterbrev 10,13

Galaterne 5,22

Efeserne 6,11